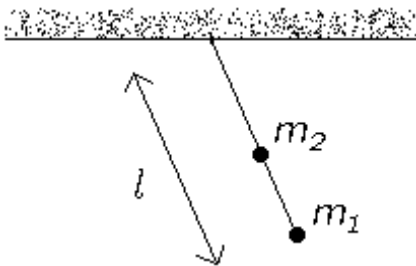

Elméleti mechanika B
Zárthelyi dolgozat, 2. témakör, pótalkalom
2013. december 30., hétfő

1. Egy elhanyagolható tömegű, l hosszúságú rúd végére egy elhanyagolható méretű, m_1 tömegű tömegpontot rögzítünk. A rúd mentén egy elhanyagolható méretű, m_2 tömegű gyöngy tud súrlódásmentesen mozogni. A rúd felső végpontja egy súrlódásmentes csukló segítségével van rögzítve a plafonhoz, így a rúd ezen rögzítési pont körül szabadon lenghet, de az ábra síkját nem hagyhatja el. Írjuk fel a rendszer Lagrange-függvényét, és származtassuk belőle az Euler–Lagrange-egyenlete(ke)t!

(13 pont)

2. Egy m_1 tömegű tömegpont r_1^* sugarú körpályán mozog a

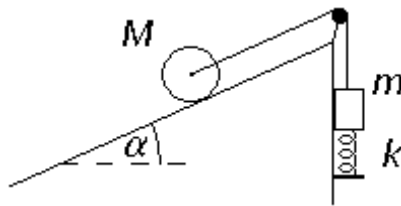
$$V(r) = \alpha\sqrt{r}$$

síkbeli potenciálban, ahol $\alpha > 0$ konstans paraméter. Egy m_2 tömegű tömegpont ugyanebben a potenciálban $r_2^* = 4r_1^*$ sugarú körpályán mozog. Az m_2 tömegű tömegpont N_2 impulzusmomentuma az m_1 tömegű tömegpont N_1 impulzusmomentumához a következő módon viszonyul: $N_2 = \sqrt{32} N_1$. Milyen viszonyban van az m_2 és az m_1 tömeg? Mi a kapcsolat a két tömegpont szögsebessége között? (A tömegpontok egymással nem hatnak kölcsön.)

(8 pont)

3. Egy M tömegű, R sugarú henger egy α hajlásszögű lejtőn tisztán gördül. A henger tengelyéhez egy kötelet rögzítünk úgy, hogy a kötel nem tekeredik a tengelyre, de súrlódásmentesen csatlakozik ahhoz. A kötelet a lejtővel párhuzamosan egy csigáig vezetjük. A csigán túl a kötel függőlegesen halad, és a végpontja egy m tömegű test tetejéhez csatlakozik. Az m tömegű test alja egy k direkciós állandójú rugóhoz van csatlakoztatva. Az m tömegű test csak függőleges irányban mozoghat, és eközben mindvégig felfekszik a falra. A kötel, a csiga és a rugó tömege elhanyagolható, a kötel nyújthatatlan és mindvégig feszes, a rendszerben sehol nincs súrlódás. Határozzuk meg a rendszer Lagrange-függvényét, és származtassuk belőle az Euler–Lagrange-egyenlete(ke)t! (Egy M tömegű, R sugarú henger tehetetlenségi nyomatéka a tömegközépponton átmenő, az alkotóval párhuzamos tengelyre vonatkozóan $\theta = \frac{1}{2}MR^2$.)

(7 pont)

Jó munkát!